

**Røða hildin í samband við luttøku á tiltaki hjá
Det Udenrigspolitiske Selskab: *Rigsfællesskabets
fremtid i et foranderligt geopolitisk landskab***

Kære alle

Først vil jeg gerne takke Det Udenrigspolitiske Selskab for invitationen og ønske selskabet til lykke med 80-års jubilæet. Dansk Udenrigspolitisk Selskab har gennem 80 år ydet et væsentligt bidrag til den oplyste debat om Danmarks forhold til omverdenen og skabt et værdifuldt mødested for viden, dialog og forskellige perspektiver.

I en tid præget af krig, usikkerhed og store internationale forandringer er der mere end nogensinde brug for netop den åbne og nuancerede samtale, som Selskabet står for. Derfor er det absolut relevant, at Selskabet i dag har valgt at sætte fokus på spørgsmålet hvilken betydning de store geopolitiske ændringer vi oplever i disse år, har for Rigsfællesskabet.

Vores geografi har ikke ændret sig. Men verdens syn på vores geografi har ændret sig fundamentalt.

Spørgsmålet om Rigsfællesskabets fremtid handler ikke længere blot om historie, forfatningsret eller forholdet mellem København, Tórshavn og Nuuk.

Det handler i stigende grad om sikkerhed, suverænitæt, demokrati og vores evne til at navigere i en mere usikker verden.

Rigsfællesskabet står i dag over for betydelige udfordringer.

Udfordringer, der i høj grad udspringer af en ny geopolitisk virkelighed, og som stiller nye krav til vores indbyrdes samarbejde.

Den seneste tids udvikling har understreget, hvor afgørende det er, at beslutninger, der vedrører os, også træffes med os.

Og den har tydeliggjort behovet for en grundlæggende erkendelse:

Hvis Rigsfællesskabet skal have en stærk fremtid, kan fremtidens fællesskab ikke være en kopi af fortidens.

Løgtingsformaðurin

29.10.2026,

Keypmannahavn

Vores historie har ikke ændret sig. Men vores syn på vores fælles fremtid har.

Forholdet mellem Færøerne og Danmark har udviklet sig gennem århundreder. Det moderne politiske grundlag blev formet i årene omkring Anden Verdenskrig.

Under krigen blev forbindelsen mellem Færøerne og Danmark afbrudt. Færøerne påtog sig et langt større ansvar for egne anliggender, og erfaringerne fra denne periode ændrede den politiske bevidsthed i det færøske samfund.

Folkeafstemningen i 1946 og hjemmestyreløven i 1948 blev efterfølgende afgørende milepæle i udviklingen af færøsk selvbestemmelse.

Siden har vi gradvist overtaget ansvaret for stadig flere samfundsområder. Vi har vores egen skattelovgivning og en omfattende selvstændig økonomi- og erhvervspolitik.

Vi har udviklet et moderne samfund med en stærk eksportøkonomi og betydelig international handel. Og vi har vist, at vi både har evnen og viljen til at tage ansvar for vores egen udvikling.

Men væsentlige dele af udenrigs-, forsvars- og sikkerhedspolitikken ligger fortsat inden for rigets fælles ramme.

Og netop her møder vores historiske konstruktion en ny geopolitisk virkelighed.

Det, der tidligere blev betragtet som rigets overordnede udenrigs- og sikkerhedspolitik, vedrører i dag i stigende grad forhold, der direkte berører Færøerne, vores havområder, vores infrastruktur og vores befolkning. Når der træffes beslutninger om militær aktivitet omkring Færøerne, overvågning, havnefaciliteter eller kritisk infrastruktur, må Færøerne derfor sikres reel indflydelse.

Ikke alene gennem orientering.

Ikke alene gennem konsultation.

Men gennem en institutionelt forankret deltagelse i beslutningsprocesserne.

De sikkerhedspolitiske rammer, der blev formet under og efter Den Kolde Krig, er ikke længere tilstrækkelige til at imødekomme nutidens udfordringer.

I dag er realiteten, at Færøerne ikke har den indflydelse på forsvars- og sikkerhedspolitiske beslutninger, som vores strategiske betydning og de direkte konsekvenser for vores samfund tilsiger.

Det gælder eksempelvis beslutninger om den danske militære

kapacitetsopbygning i Nordatlanten.

Denne ubalance bør vi have modet til at adressere.

For hvis vi ønsker at bevare og styrke fællesskabet, må vi også være villige til at udvikle det.

Vores vilje til en fælles fremtid har ikke ændret sig. Men loyalitet over for Rigsfællesskabet betyder ikke, at enhver eksisterende ordning skal bevares uændret.

Tværtimod.

Jeg forestiller mig et fællesskab, der med tiden udvikler sig fra et historisk betinget forhold til et moderne strategisk partnerskab. Et partnerskab, der bygger på respekt, ligeværdighed, demokrati og fælles interesser.

Det forudsætter også en ændring i den måde, vi betragter hinanden på.

Danmark skal ikke alene betragte Færøerne og Grønland som dele af et dansk rigsområde. Og vi på Færøerne og i Grønland skal heller ikke alene betragte Danmark gennem fortidens uenigheder.

Vi må i højere grad se hinanden som partnere med fælles interesser, men også med respekt for hinandens ret til at træffe forskellige politiske valg.

Historien har bragt Danmark, Færøerne og Grønland sammen.

Gennem århundreder har vi udviklet stærke menneskelige, kulturelle og økonomiske bånd. Det er værdier, vi hverken kan eller bør undervurdere.

Men historien er ikke i sig selv en garanti for fremtiden.

Verden er under forandring. Nordatlanten og Arktis får stadig større strategisk betydning. Og både Færøerne og Grønland ønsker med rette større indflydelse på deres egne forhold og internationale interesser. Den udvikling skal vi ikke frygte.

Vi skal forstå den og finde politiske løsninger, der kan rumme den.

Jeg tror på, at Danmark, Færøerne og Grønland også i fremtiden kan stå stærkere sammen i en usikker verden.

Men det forudsætter, at vi tør modernisere vores samarbejde. At vi tør dele ansvar og indflydelse. Og at vi respekterer hinandens demokratiske rettigheder.

Frem for alt kræver det en erkendelse af, at et moderne politisk fællesskab ikke kan bygge på forestillingen om, at den ene part ved bedst på de andres vegne.

Jeg ser store muligheder i vores fællesskab.

Men jeg ønsker et fællesskab, hvor vi deltager som stærke og selvbevidste samfund. Ikke et fællesskab, hvor voksende selvbestemmelse betragtes som et problem.

Vores fortid kan forklare, hvorfor vi er sammen.

Men den kan ikke alene afgøre, hvorfor vi skal blive sammen.

Fremtidens fællesskab kan ikke alene arves. Det skal vælges.

Og hvis vi vælger det, skal det være, fordi vi tror på, at vi sammen kan skabe en bedre, stærkere og mere sikker fremtid for vores tre lande og vores tre folk.

Johan Dahl

løgtingsformaður